

Doften av mango

Anna Jakobsson Lund

Förhørsledaren är norrifrån, från höglandet där mänsklighetens vagga stod. Hon har hud med samma färg som för svagt kaffe och en brytning som blir grövre när hon är förbannad. Just nu förstår jag knappt vad hon säger.

”Din organization, dom ligger bakjom den attentat vid Raadsplatz, mish? Dom är var?”

Elstaven laddas med ett tunt skrikande som skär i öronen. Smärtan går från mitt ena bröst, ut i axeln och ner i magen. Allt vänder runt och rummet slocknar i kanterna. Huvudet rycks bakåt men jag håller mig upprätt. Magen är tom nu så jag spyr inte. Svarta flåtor faller framför ansiktet och jag stryker undan dem. Försiktigt, utan att röra vid dem med naglarna.

”Du berätta snart?”

Jag biter ihop de ömma käkarna. Om hon får fortsätta med mig kommer jag inte att kunna säga något alls. Läpparna är redan spruckna, ena kinden så svullen att den pressar ner mungipan. Det måste vara åtminstone ett par timmar sedan hon tog tre naglar. De ligger kvar på bordsskivan. Kladdiga, med flagnat rosa lack. Blodet runt dem har börjat torka och smärtan är bara ett hett bultande i vänsterarmen. Jag skrek, halsen känns fortfarande sönderskrapad efter det. Men jag sa ingenting.

En Falk pratar inte.

Utanför går solen upp. En blodröd strimma faller genom gallerfönstret. Ljuden från staden som vaknar tränger in.

New World City Mombasa. Tolv miljoner människor. Hundra ranka, grå skyskrapor som står så tätt att solen aldrig hittar ner mellan dem. En av många flyktingstäder som byggdes när havsströmmarna ändrade riktning och isen bredde ut sig.

Häktet ligger på ön. Här finns inga höghus, bara tre kvadratkilometer av ruckel och lagerlokaler. En råttinvaderad hamn med stank av fiskrens och små kemiska verkstäder. Det enda hem jag känner till.

”Så ström bitar inte på dig?” Förhørsledaren ler med halva ansiktet. Det är något fel med den andra halvan. Den är stel och huden är torrare där, grå och flagnad. ”Kanske bitar bättre på din löjtnant. Du pratar om jag skonar henne, mish?”

Jag ser på händerna. Avanoosh. Hon var en av mina allra första Falkar. Fortfarande ung, nästan tio år yngre än jag. Mandelformade ögon som ser allt och ett tålmod som alltid slätar över mitt hetsiga humör. Det är en vecka sedan de tog henne. De kan inte använda henne för att komma åt mig. Hon är död. Jag vill att hon ska vara död.

Tanken på Aaron smyger sig på, och jag är för trött för att mota bort den. Den makar undan skammen över att jag sviker Avanoosh.

Jag kommer inte ihåg något liv före honom. Han är bara arton månader yngre. Aaron lyckobringare. Född med ett blått och ett brunt öga i sitt vackra, mörka ansikte. Det är ett omen mäktigare än många andra, och han behövde inte gå hungrig. Folk gav honom det de hade att avvara, och han delade det han kunde smuggla undan med mig.

Aaron vindvändare.

Efteråt förstod jag att det var honom Legendviskaren kom för.

Alla städer i Den Nya Världen är stora nog att vara sina egna universum. Många lever hela liv i samma stadsdel. När jag var fjorton var hamnen min värld. Råttorna, fiskodlarpråmarna, stanken och människorna.

Varje nymåne sträckte sig en annan värld in till oss. Legendviskaren slog sig ner på en hög med hampa, några lårar eller en trasig kärra. Någonstans där vi kunde hitta henne. Alla barn i en halvcirkel på marken. Vi som egentligen var för gamla stod lutade mot väggar och tunnor och försökte se oberörda ut.

Redan då måste hon ha lämnat 70 bakom sig för länge sedan. Rynkorna i ansiktet var så djupa att ögonen knappt syntes. Alla tänder utom tre var borta.

Minnet av henne är dränkt i doften av mango. Ungarna stal de finaste gulröda, tunga frukter de kunde hitta. När Legendviskaren tog fram kniven klättrade de på varandra för att lyckas få fram just sin frukt till henne. Med ett leende började hon skala och sedan skar hon bitar ur det gula köttet och sög på dem medan hon berättade.

Hennes historier handlade om is och flykt, om hjältar och vidunder, om resor över havet i osannolika båtar av trä och över öknen på kameler. Ingen sa något medan hon berättade. Ibland hördes ljudet av luft i tandgluggarna hos de yngre barnen. Vi som var äldre, vi som kunde alla historier, blinkade knappt. Vi väntade på våra favoriter. När hon lämnat oss ägnade vi dagar åt att återberätta de bästa bitarna.

Om hon verkligen kommit för Aarons skull visade hon det aldrig. Och om han förstod något av det märktes det inte. Han stod bredvid mig och knäckte knogarna. Ibland smackade han med tungan på ett sätt som han annars sparade åt vår mormors allra värsta skrock. Jag knuffade honom i sidan med ansiktet hett av skam. Han brydde sig inte. Det hände att han nöp mig, men det var inte ofta och han fick alltid ångra sig efteråt.

Jag lyssnade på varje ord, varje skiftning i historierna. Jag kände hela tiden att jag missade något jag borde höra. Att det fanns ett annat språk bakom, som jag ännu inte förstod. I början pratade jag med Aaron om det, men när han skrattade och tog för vana att fråga hur det gick med mina språklektioner slutade jag.

Det var därför jag inte berättade för honom först, hur jag knäckte det. Hur allt bara föll på plats en dag när Legendviskaren berättade historien om prinsen och vidundret Hakana. Jag vet inte om det är så för alla, men för mig var det som att lyftas upp ur havet. Som om jag legat djupt i en fiskodlartina och hissades upp. Solen sken skarpt och jag kunde se. Jag såg allt. Vidundrets långa tänder med gluggar mellan och vassa, spetsiga näsa. Det var inget monster från sagan. Det var befälhavaren för Mombasas Stillhetstrupp. Den hårdaste och mest fruktade av de fyra militära trupper som höll ordning i staden. Som fortfarande håller ordning i alla städer i hela Den Nya Världen.

Ingenting av det här berättade jag för Aaron. Inte hur jag såg fler och fler likheter med verkliga personer i Legendviskarens historier. Inte hur jag började känna det hat som hjältarna kände mot vidundren som mitt eget. Inte ens när jag en dag förstod att en av historierna innehöll en kod. En plats och en tidpunkt, tre dagar senare. Jag sa ingenting, för jag ville inte att någon skulle veta att jag smugit ut efter utgångsförbudet bara för att mötas av en tom lagerlokal.

Men lokalen var inte tom. Den var full av män och kvinnor som viskade till varandra. På golvet låg stora kartor utrullade och en ung man gick omkring mellan dem, pekade och delade ut instruktioner.

Jag hade hittat Lejonen.

Då visste jag inte att de hade sin huvudcell på ön. Jag hade aldrig hört talas om Befrielsens Lejon. Mitt liv var hamnen och de fem timmarna i yrkesskolan varje dag. Skräpletandet på de stinkande tipparna där det ibland gick att hitta metall bland sopor och glaskross. Tanken att jag snart skulle få en egen brits i mekanikernas kvarter. Ett arbete som skulle göra det möjligt för mig att sticka åt mormor några mynt då och då.

Den natten, när jag såg Hakeem gå runt mellan kartorna, ändrades allt.

Nästa nymåne visste jag vad jag skulle lyssna efter. Jag var inte helt säker, på det där gamla förrådet bakom fiskhandlarnas gata. Men jag väckte ändå Aaron vid midnatt, viskade att han skulle vara tyst. Han svor och gnuggade sig i ansiktet medan vi sprang i de mörkklagda gränderna. När vi hittade en spricka i skjulet och han såg de som var därinne rätade han på sig. Nu var han vaken.

Men vi var inte vaksamma nog. Jag hörde aldrig stegen, kände bara en tung hand över munnen.

I hamnen måste du alltid vara beredd på att någon försöker dra in dig i en gränd. Jag kunde bitas, mina armbågar var hårda som stål och klackarna på kängorna kom åt smalbenen på den som stod bakom mig.

”Lugna dig, katta”, viskade en kvinna mot mitt öra. ”Vi vill bara prata lite.”

De drog in oss i lokalen, tryckte ner mig sparkande och klösande på golvet.

”Det är han”, muttrade någon. ”Se på ögonen.”

Mannen jag sett den första gången stod i ett hörn och betraktade oss. Han var yngre än jag trott. Han hade ett grått ärr genom ena ögonbrynet och ett sorgset leende som fick mig att lita på honom.

Hakeem har den inverkan på folk. Han kan få dig att glömma allt du vet på fem minuter. En kort stund är du den dummaste ungen på ön. Sedan fyller han dig med drömmar och då minns du allt igen. Du kan försvara dig och hålla dig undan midnattsvakten och stjäla igen. Du har bara fått en ny riktning.

Redan innan gryningen den där första natten gav han oss en fiende. Han berättade om Kretsarna utanför städerna. Där folk bor i hus med ett rum åt varje familjemedlem. Där toaletterna inte ligger

tre våningar ner. Hur de mäktiga lever gott på alla som sliter i fabrikena, på fälten och i tvätterierna.

När solen gick upp höll Hakeem fram en kniv. Vi skar våra handflator och droppade blodet över heta stenar. I järnstanken svor vi högtidligt att skydda Lejonen med våra liv.

De senaste tio åren har jag sett tre tusen Falkar skära handflatorna. Det är alltid jag som ger dem kniven. Alltid. Men den där eden är inte värd någonting om jag inte är beredd att ta konsekvenserna.

Dörren öppnas, den släpper in en strimma kallt, blått ljus och en man som är smal som ett hamparep, inte mycket äldre än en pojke. Han böjer sig fram mot förhørsledaren.

”Befälhavaren är på väg.”

Hon ler i den friska mungipan och ser på mig.

”Ah. Dags att du prata, mish? Om han kommer vet du va som vänta.”

Mina vänner på insidan berättar att befälhavaren bara träffar de fångar som inte kan övertalas på andra sätt. Han använder vapnet som har hjälpt Stillhetstruppen att kväsa nästan alla upproriska grupper på mindre än tre år.

Vi kallar det Crazy Cocktail. Ett serum som river ner dina spärrar, sliter upp ditt sinne. Under de tre timmar det tar för dig att dö kan en förhørsledare få vilka svar hon vill.

”Va du planera nästa gång?” Hon lutar sig fram mot mig. Det luktar skarpt av svett från henne. ”Berätta så behöver vi inte slösa befälhavarens tid.”

Jag ser en spegelbild av mig själv i hennes ögon. Hon är rädd. Jag vet inte vad han gör med folk som misslyckas med sina uppgifter, men jag kan gissa.

De säger att han är hårdare än någon som tidigare lett Stillhetstruppen. Och vi har definitivt märkt det. Han slår ner mot alla rebeller. Några Befrielsens Lejon finns inte längre kvar. Det går rykten om falska attentat, att äran ges åt grupper som inte varit inblandade. Civila har skadats i så hög utsträckning att allmänheten börjat vända sig mot oss. När en frihetsrörelse inte längre är hjältar blir de terrorister.

Rebellerna behöver folkets kärlek för att överleva. Ingen visste det här bättre än Hakeem. När de stora stormarna drog in över hamnen var det hans rebeller som stannade ute längst, spikade för fönsterluckor, la ut sandsäckar och flyttade åldringar till säkrare platser.

Hakeem var den enda hjälte folket behövde, och jag var stolt över att ha en plats i botten av hans organisation. Jag sprang ärenden och lärde mig att slåss mot fienden utan att klaga.

Med Aaron var det annorlunda. Han älskade Hakeem. Från den första natten och högre än någonting annat. Jag var hans storasyster och jag kunde inte låta bli att oro mig. Hakeem ägde hamnen medan Aaron bara hade växt upp i den. Det skiljde sex år mellan dem. Det kunde inte sluta väl.

Jag hade inte förstått då, vem Aaron är. Vilken effekt han har på människor. Det vackra, öppna ansiktet. De olikfärgade ögonen.

Aaron stormbringare.

Hakeem förtrollades av det där. Aarons skönhet. Legenderna som berättades om att han var den som skulle vända allt. Rasera den här världen som var byggd på våra ryggar. Ingen sa något när Hakeem gjorde honom till sin närmaste man. Men han kunde inte ge sin kärlek till bara en person utan att väcka svartsjuka hos många andra.

Jag såg det och jag försökte varna dem. Hakeem var nära att förskjuta mig när jag sa att han fick vara en högmodig rövarhövding om han ville, men han skulle inte ta Aaron med sig när han föll. Han höll Aaron hårt i handen och jag hade aldrig sett honom så arg. Kärleken gjorde honom blind.

De ville inte lyssna men jag visste bättre. Den ledare som inte är älskad kommer att falla. Jag borde ha varit vaksammare.

Vi såg aldrig kniven den där kvällen. Bara blodet som bubblade överkligt rött ur Hakeems mun. Det var en kvinna som själv tränat mig, hon var senig och stark men långsammare än jag. Jag lyckades få undan kniven tillräckligt länge för att kunna slita Aaron därifrån.

Jag klandrade mig själv, jag sörjde min vän och ledare. Men det var inte mitt liv som föll samman framför oss, som vi lämnade när vi sprang. Aaron ville inte lyda. Han skrek Hakeems namn, väckte varenda trupp på ön. Det var bara tur att vi hann in till en rebell som hade ett lönnrum.

Den natten låg jag över Aaron i den trånga skrubben. Kvävde hans snyftningar, försökte komma på något annat jag kunde göra för honom. Det borde finnas någonting.

”Sista chansen nu. Om du inte hjälpar mig jag kan inte hjälpa dig heller, mish?”

Jag ler. Jag kan inte hindra det. Hon kan inte göra något för mig. Det här är mitt öde.

En liten rispa i befälhavarens hud ska ändra allt.

Mina vänner i truppen säger att han är paranoid, att han håller alla sina planer för sig själv. Att han inte tillåter någon att bli stark nog att hota honom. Med befälhavaren borta kommer det att ta lång tid för Stillhetstruppen att komma på fötter.

När de tog Avanoosh förstod jag att jag inte hade något val. Han måste bort, oavsett vad det kostar. Innan jag strök ut giftet över naglarna gav jag min nya löjtnant order att omgruppera. De lämnar allt i natt, börjar om på ställen jag inte känner till. När jag blir galen kommer jag inte längre att veta något om Falkarna.

Mina tre tusen Falkar. Allt jag byggt upp. Min stolthet och min tröst.

Varken jag eller Aaron var välkomna hos Lejonen efter den där natten. Jag hittade ett gömställe åt oss, i de östra delarna av stan, där det inte fanns några rebeller.

Aaron låg längs ena väggen i skjulet medan jag jagade metall på sophögarna. Jag tvingade i honom mat och vatten. Han sa ingenting, men till slut klev han upp och gick ut för att supa. Jag vet inte vad han sålde för att få den där spriten, jag vill inte veta.

Det som varit Aaron brändes till svart aska av kniven och det bubblande röda blodet. Han brände själva askan med sprit och

droger som gjorde honom våldsam, paranoid och manisk. Jag stannade så länge jag vågade, men det räckte inte.

Min sorg var tung och svart, men jag bestämde mig för att leva. Jag började rekrytera ungar på sophögarna. Fem långa år, sedan hade jag fyra hundra rebeller. Vi gjorde vår första räd och när vi tog på oss ansvaret kallade vi oss Falkarna.

Det gick ytterligare fem år och vi åstadkom saker som Hakeem aldrig hade kunnat drömma om. Jag ville inte tänka på att han säkert hade varit stolt över mig, men ibland kunde jag inte låta bli. Även om det fick mig att minnas.

Jag gjorde vad jag kunde för att glömma. De första åren med Lejonen. Hakeems sorgsna leende och blodet som bubblade ur munnen. Svårast var det att glömma att jag hade haft en bror. Ryktena nådde mig. Om en ung man med olikfärgade ögon som gjorde det oförlåtliga.

Ljudet av kängor i korridoren utanför får förhørsledaren att rycka till. Hennes axlar sjunker ner och hon andas ut långsamt, tar ett par steg mot mig. Jag ser inte på henne. Det är över nu. Hon kommer inte att plåga mig mer, och jag vill ha det här överstökad. Jag har väntat för länge.

Ödet. Det hinner ikapp dig till slut. Vidundret dör alltid i Legendviskarens historier. I vilken form det än visar sig. Vad som än måste offras.

Kanske kommer vår historia att spridas i hamnen nu, som en svag doft av mango.

”Ni klarar aldrig det här, det vet du.” Hennes röst är klar, nästan helt utan brytning. ”I Den Nya Världen råder Den Nya Ordningen. Ingen ändrar på det.”

”Vi får väl se.”

Hon slår mig över käken samtidigt som dörren går upp. I det blå ljuset rätar hon på sig snabbt. Det går långsammare för mig. Slaget tog illa, det värker i nacken och den svullna kinden dunkar. Men det är bara en ursäkt. Jag vill inte råta på mig för jag vill inte se befälhavaren. Uniformen med smala gröna byxor, snäv kavaj med guldknappar. Den blanka kanylen han håller i högerhanden.

”Jag har förstått att det är någon som vill prata.”

Han ler, men när jag fäster blicken i hans ser jag något annat. Hans blå öga är fullt av skam. Hans bruna öga är fullt av sorg.